

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Be-reshit

Shelomoh ben Yitshaḳ

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

7n

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10050

בראשית לו לח וישב

אונקלוס

אכלתהו טרף טרף יוסף : לד ויקרע
 יעקב שמלתיו וישם שק במתניו ויתאבל
 על-בניו ימים רבים : לה ויקמו כל-בניו
 וכל-בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ויאמר
 כי-אך אל-בני אבל שאלה ויבך אתו אביו :
 לו והמדנים מכרו אתו אל-מצרים
 לפוטיפל סרים פרעה ער הטבחים : פ
 א ויהי בעת ההוא וירד יהודה מאת
 אחיו ויש עד-איש עדלמי ושמו חיקה :
 ב וירא-שם יהודה בת-איש כנעני ושמו
 שוע ויקחה ויבא אליה : ג ויתהר ותלד
 בן ויקרא את-שמו ער : ד ויתהר עוד
 ותלד בן ותקרא את-שמו אונן : ה ותסף
 עוד ותלד בן ותקרא את-שמו שלה והיה
 בכניב בלדתה אתו : ו ויקח יהודה אשה
 לער בכורו ושמה תמר : ז ויהי ער בכור
 יהודה רע בעיני יהודה נמתהו יהודה :
 ח ויאמר יהודה לאונן בא אל-אשת
 אחיך ויבם אתה והקם זרע לאחיק : ט וידע
 אונן כי לא לו יהיה הורע והיה אס-בא
 אל-אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן
 זרע לאחיו : י וידע בעיני יהודה אשר
 עשה

רביע
לח

לד ויבוע יעקב לבושוהי ויאסר שקא
 בחרציה ואיתאבל על-בניה יומין סניאין :
 לה וקמו כל-בנותיה וכל בנותיה לנחמותיה
 וקריב לקבלא תנחומין ויאמר אר-אחות
 לברי בד-אבילא לשאול ובקא יתיה אבוהי :
 לו ומדינאי ובינו יתיה למצרים לפוטיפר
 רבא דפרעה רב קטולא : א והנה בעידנא
 ההיא ונתת יהודה מלות אחוהי וקסא עד-
 נבא עדלמא ושמה חיקה : ב ותזא-
 תפן יהודה בת-נבר תנר-א ושמה שוע
 ונסבה ועאל לותה : ג ועדיאית וילידת
 בר וקרת ית-שמה ער : ד ועדיאית עוד
 וילידת בר וקרת ית-שמה אונן :
 ה ואוסיפת עוד וילידת בר וקרת ית-
 שמה שלה והנה בכניב בד ילידת יתיה :
 ו ונסיב יהודה אתתא לער בוכריה ושמה
 תמר : ז והנה ער בוכריה דיהודה ביש
 קדם וי ואמיתיה : ח ויאמר יהודה
 לאונן עול לות-אמת אחיך ויבם יתיה
 ואקים זרעא לאחיק : ט וידע אונן ארי
 לא על-שמה מתקרי זרעא והנה בד-עלול
 לות-אמת אחוהי ומחבל אורחיה-על-
 זרעא בדיל-דלא-לקימא זרעא לאחוחי :
 י ובאיש קדם וי דעבד ואמית אף-יתיה :

ואמר

רשי

לחוקר עשה (הנחומא) אכל יחוקר היה וידע סכוא מי אמר היאך חגלה והקס"ה אינו רוצה לנלות לו (לד) ימים רבים . כ"כ שם
 ויזירש מוחו עד שירד יעקב למצרים ע"י יוסף בן שבע עשרה שנה וכו' וכן שלמים שנה היה בעמדו לפני פרעה וסכע שני השבע ושכתיים הרע
 כזה יתחם ליוצרים ר"י כ"כ שנה כנגד כ"ב שנה שלא קיים יעקב כבוד אב ולא (מגילה י"ג) כ"ב שנה שהיה בבית לזן וכו' שנה בדרך כסוכו חסית
 לכן שנה וחצי כסכות וששה חדשים כסית א וזהו שאמר ללכן זה לי עשרים שנה בביתך ליהן עלי וסופי ללקות כנגדן (לה) וכל בנותיו ר' יהודה
 חוקר אחיות תלומות נולדו עס כל שכת ושכט ושאלום . רבי נחמיה אומר כנעניות היו חלת מהו וכל בנותיו וכלותיו שחין אחד נמנע מלקר
 לחתנו

יונתן בן עוזיאל

ירושלמי

ק"ו

לד וזוע יעקב וגו' : לה וקמו כל בניו וקר נשי בניו ואזלו למגתקמא ליה וסריב לקבלא תנחומין ואמרי

ירושלמי

לפויטפר שלטא דפרעה רב ספנקלטריא :

כענא התיא ונתת יהודה מנכסא ואתפבש בן אחי וקמא לת גברא וגו' : ב וחמא תמן יהודה ברת גבר תנן
ושמיה שוע ונתת ועל לנותה : ג ואתעברת ויליבת בר וקברת בת שמיה ער ארום בלא וולד עתיד למכות :
ד ואתעברת טוב ויליבת בר וקברת בת שמיה אוגן ארום ברם עליו עתיד אביו לאתאבלא : ה ואסיפת טוב
ויליבת בר וקברת בת שמיה שלה ארום שלי ותה בעלה ותורה בפסקת פד יר ית יתיה : ו ונטיב יהודה איתא
לער בורגיה ברת שם רבא ושמה מקור : ז ותנה ער בורגיה דיהודה ביש קדם יי על דלא תנה ויהי זרעיה
לאנתמיה ותקוף הונוא בן עליה וקטליה יי : ח ואמר יהודה לאוגן עול לנת איתת אחיוך ונפס יתה ונאקם
זרעא על שקא דאחור : ט וידע אוגן ארום לא על שמיה איתקונו בגין ובוהו בד תנה עליל לנת
אנתמיה דאזוי תנה מחבל עובדוי על ארעא דלא למקמא בגין על שמיה דאחוי : י וקאש קדם יי מה דעבר

וקטע

ר"ש"י

לחמנו כנו ולכלתו בתו : וימוא להוואחם : (ב"ר) אין אדם מקבל תנחומין על המי וסבור שמת שעל המת נגזרה גזרה שישתכח מן הכל
ולא על המי : ארד אל בני כנו על בני והרכה אל נשמשין שלשון על (שמואל ב כא) אל שאול ואל בית הדמים (שמואל אד) אל הלחם
ארון אלמים ואל מות חמיה ואישה : אבל שאלה . כפשוטו לשון קבר הוא כחכב . אקבר ולא אתנחם כל יונו . ומדרשו גיהנם סינון זה היה
עסוק בידו ממי הנכורה אם לא ימות אחד מבני בחיי מוכסא אזי שאינו רואה גיהנם : ויבך אוהו אביו . יתק כוכה היה מפני נרתו של יעקב
אכל לא היה מתאבל שהיה יודע שהוא חי : (לר) הטבחים . שומטי כהמות המולך : (א) ויהי בעת ההיא . למה כסמכה פרסה ונלכאן
והפסיק כפרשתו של יוסף ללמד שהורידו חסיו מגדולתו כשראו כפרת אביהם אמרת למכרו לו אמרת להשיכו היינו שומעים לך :
ויש . מאת חסיו : עד איש ערולמי : כשתף עמו (ב) כנעני . תגרא (ב"ר) (ה) והיה בכויב . (פסחים צב"ר) שם המקום וחומר
אני על סם שפסקה מלדת נקרא כויב לשון (ירמיה טו) היותה כמות חכום . (ישעיה נה) אשר לא יכזבו מיניו ואם לא כן מה כל להודיעני
זכב"ר רחמי ויתקרא שמו שלה ונומר פסקת : (ז) רע בעיני ה' : כרענו של חונן משמית זרעו של אמר סאוכן וימת גס אותו כמיתתו של
ער ניותתו של חונן ולמה היה ער משמית זרעו כדו שלא תתעבר ויכחי יפיה : (ח) והקם זרע . הכן יקרא ע"ה המול : (ט) ושחרת
ארצה . דל מנחם ונורה מנחון (ב"ר) :

רשב"ם

(לז) כי ארד . לא אכנס אלך ארד על בני אכל שאולה . ויבך אותו אביו . כלומר זמן מרובה . ולפי שהוא מיותר דרשו חכמים אביו יתקף אף כי היה
יודע שלא נהרג : (לז) והמדוינים מכרו אותו אל מדויני מנרים . מרן ומדויין וישמעאלים אחים היו ומרן וישמעאלים אחד הם לפי כפשט לכה הוא
אומר כי מדניס מכרוהו וישמעאלים הורידוהו שמה כי שניהם אחד הם לפי הפשט : (כ) כנעני . כתרנו ונותר תגרא . כמו כנעני ככדורי ארץ
כנען כידו ונחמי מרמה . כי מננות כנען היו מנרים : (ה) והיה בכויב יהודה ושם טולד לו בן : (ט) כילא לוי היה הזרע . ומקפדיס
היו בכך : נתן זרע . חטף קמן . שכל תיבת מלאכוס שטעמה כאות אחרונה ותיבה כסמכה לה טעמה כאות ראשונה הרי הם כמקף
והמלאכוס הכפך לחטף קמן וכן ארץ חטים וגדול חטף . ואם שלם אלה לא יעשה לה . אכל את שלם הערים מלאכוס הוא : (י) גם אותו .
דרשו

מכלל יופי שר

הטבחים . הוא המנונה על הריגת בני אדם ועל
מאסרם ולכן היה בית הספר תחת ידו :

לח (א) (וירד יהודה) . באמר וירד נראה כי מדורגן
לעדלם הוא ירודה והדרש ידוע : (ויט עד

איש עדלמי) נטה אהלו עם צאנו עד שהלך לעדולם ונתחבר
עם זה האיש : (ב) כנעני) . סוחר בהרגומו : (ט) (אם
בא) . פירוש באשד : (כ) (על גזיו צאנו) כמו אל גזויו כמו
סוואל ח-זההפלה ער ה'

נתון זרע כל כמו השלום : והדומים לו : (רעהו) .
נוי הנפתרהא : וזב שמוה

כמו

או הטעם על בני כמו אל הכער
הזה התפללי וינינו שזה
האכלות לא יסור מננו עד
שימות :
ועינו שאינו לכדו ככה אותו
כי אחיו היו שוכאים אותו וזר"ל
אחרו שזה הוואמר שכ ליחזק
אכינו שכלה על צער יעקב וגם
כנו הוא :

(לה) (וכל בנותיו) ברתו
וכלותיו שהן כמו בנותיו
וטעם אל בני כמו שמואל ק"כ
אני הורדך אליו
בראשית כה ויאסף אל עמיו :
(שאולה) . ענינו הקבר :
(ויבך אותה) . כמו עליו :
(לו) (ארל מצריבו) כמו
במצרים : (הטבחים)
ענין זביחה כהרגומו :

קמא
אין
ותיה
ות
ותיה
טיפר
ידנא
ער
חזא
שוע
ליבת
ת עוד
ית
יה
ישמה
ה ביש
יהודה
יתיה
ארי
עליל
גל
חוחי
תיה :

עשה וימת גס-אתו : יא ויאמר יהודה
 לתמר כלתו שבי אלמנה בית-אביך עד-
 יגדל שלה בני כי אמר פן-ימות גס-הוא
 באחיו ותלך תמר ותשב בית אביה :
 יב וירבו הימים ותמת בת-שוע אשר-
 יהודה וינחם יהודה ויעל על-גונו צאנו
 הוא וחיבה רעהו העדלמי תמנתה : יג ויגד
 לתמר לאמר הנה חמך עלה תמנתה לנו
 צאנו : יד ותסר בגדי אלמנותה מעליה
 ותכס בצעיף ותחגלה ותשב בפתח עינים
 אשר על-דרך תמנתה כי ראתה כי-גדל
 שלה והוא לא-נתנה לו לאשה : טו ויראה
 יהודה ויחשבה לזונה כי כסתה פניה :
 טז ויטאליה אל-הדרך ויאמר הקבר-
 נא אבוא אליך בי לא ידע כי כלתו הוא
 ותאמר מה-תתן-לי כי תבוא אלי : יז
 ויאמר אנכי אשלח נדו-עינים מן-הצאן
 ותאמר אם-תתן ערבון עד-שלחך :
 יח ויאמר מה הערבון אשר אתן-לך
 ותאמר חתמך ופתילך ומשף אשר בידך
 ויתן-לה ויבא אליה ותהר לו : יט ותקם
 ותלך ותסר צעיפה מעליה ותלבש בגדי
 אלמנותה : כ וישלח יהודה את-גדי
 העזים ביד רעהו העדלמי לקחת הערבון
 מיד האשה ולא מצאה : כא וישאל את-
 אנשי מקמה לאמר איה הקדשה הוא
 בעינים על-הדרך ויאמרו לא-היתה בוד
 קדשה

ת

יא ויאמר יהודה לתמר כלתיה תבי ארמלא
 בית-אביוך עד-דירבי שלה ברי ארי אמר
 דילמא-ימות אף-הוא באהוהי ואזלת תמר
 ויחיבת בית אפוקא : יב וסניאו יומיא
 ומיתת בת-שוע את-ת-יהודה ואיתנחם
 יהודה וסליק על-גונו עגיה הוא וחיבה
 רחמיה עדולמאה לתמנת : יג ואיתחואה
 לתמר למימר הא חמויך סלק לתמנת
 למינזעגיה : יד ואעדיאת לבושי ארמלותא
 מינה ואיתכסיאית בעיפא ואיתקנת ויחיבת
 בפךשורת עיינין די על-אורה תמנת ארי
 חות ארי-רבה שלה והיא לא-איתיהיבת
 ליה לאיתו : טו וחואה יהודה וחשבה
 כנפקת ברא ארי כסויאת אפאה : טז וקטא
 לותה לאורחא ואמר הב-כען איגול לותיך
 ארי לא ידע ארי כלתיה היא ואמרת מה
 תתן-לי ארי תיעול לותי : יז ואמר אנא
 אשלח נדו-א-בר-עזו מן-עגא ואמרת אסי
 תתן משכונא עד דתשלח : יח ואמר מה
 משכונא דאיתן-ליך ואמרת עיזקתך
 ושויפך וחוסרך די בידך ויהב לה ויעאל
 לותה ועדיאת ליה : יט וקמת ואזלת
 ואעדיאת עיפה מינה ולבישרת לבושי
 ארמלותה : כ ושנר יהודה ית-גדיא
 בר עזו ביד רחמיה עדולמאה למיסב
 משכונא מנדא דאתתא ולא אשכחה :
 כא ושאיך ית-אנשי אתרה למימר אן
 מקדשתא דהיא בעיינין על אורחא ואמרו
 לית

והמ
 לבי
 ארי
 מר
 ולא
 ואמ
 מן
 וחר
 יא
 יב
 יש
 כה
 עי
 לוח
 בית
 נא
 סס
 ור
 ותי
 סס
 כיר
 יט
 ומ
 כמ
 פני
 בפ
 כמ
 כמ
 (ט)
 ונכ
 ש
 מ
 ע
 ל
 מן
 ג

וקטע ארץ ית ימוי : יא ואמר יהודה וגוי : יב וסגוי יומיא וגוי : יג ואתני להמר וגוי : יד ואעדת
 לכרשי ארקולותא מנה ובקנית בך רדא ואעטפת ויתבת בפרשת ארחין דכל עינין מסמקלין מן דעל שבילא דתקנת
 ארום קמת ארום רבא וגוי : טו ובקמיה יהודה ובה
 כבמרה באנפיה בנפקת ברא ארום קעיסת אפין הות בביתיה דיהודה
 ולא הנה יהודה רחיס יתה : טז ופסא לותה לארחה
 ואמר תבי כרון איעול לותיה ארום לא ידע ארום פל תיה ה"א ואמרת וגוי : זי ואמר אנה אשרר גידי בר עיז
 מן עגא ואמרת אין ממן משכונא עד דתשרר : יח ואמר מרה משכונא דאתן ליה ואמרת סיטוקתך וחוטיןך
 וחוטיןך דכיך ויתב לה ועל לותה ואתעברת ליה : יט וקמת ואלת ועדת רדיה מנה ולבישת לכרשי ארקולותא :
 כ ושרר יהודה ית גידי וגוי : כא וישאל ית אגיש ארתה למימר הוצו מטעיקא דהיא בסקות עינין על

אורחא

ר"ש"י

(יא) כי אמר וגוי - כלומר דומה היה אנת בקש שלא היה כדעתו להשיא לו : בי אמר פון ימות - מוחקת היא ופזימותא כשיא
 (יב) ויעל על גוזוי צאנו - ויעל תמכתה לעמוד על גוזוי צאנו : (יג) עולה חמנתה - (בשמשון הוא אומר
 שופטים יד) וירד שמשון מונתה בספוע הכר היתה יושבת עולין לה מאן ויורדין לה מאן : (יד) ותתערף - כסתה פניה שלא יכיר
 בה : ותשב בפתח עינים - כפתחת עינים כפרשת דרכים שיעל דרך תמנתה (סוטה ז') ודכותינו דרשו כפתחו של אברהם לחינו שכל
 עינים מנסות לראותו : כי ראתה כי גדל שלה וגוי - לפיך הפקירה ענמה חלל יהודה שהיתה מתאווה להעמיד ממנו בנים : (טו) ויהשבה
 לוונה - לפי שנסתת כפרשת דרכים : כי כסתה פניה - ולא יכול לראותה ולהכירה ומדרש רכותינו כי כסתה פניה כשהיתה בבית חמיה
 היתה למועה לפיך לא חשדה : (יז) וישאליה אל הדרך - מדרך שהיה בה כשהל הדרך אשר היא בה וכלאון לע"ז דסטורג"ר : הכרה
 נא - הכיני עינוך ודעתך לכך - כללאון הכה הזמנה הוא חזן מוקוס שיש לתרגמו כללאון כתיבה ואף אותם של הזונה קרובים ללאון כתיבה
 סס : (יז) ערבון - משכון (יח) חותמת דפתילך - עוקתך ואשטיך טבעת שאתה חותם בה ושמלתך שאתה מתכסה בה : ותהר לו -
 גבורים כיונא כוודיקים כיונא בו : (כא) הקרשה - מקודשת ומומנת לזנות :

תקה

רשב"ם

דרשו חכמים כי בעון כזה מת' על שהיה משחית ורעו שלא תתעבר ותכחיס יופיה : (יד) ותכס ראשה בצעיף - שתיין דרך חלומות
 ותתעלף כסתה פניה שלא יכירנה יהודה : כפתח עינים - כשער של פרשת דרכים שהכל עוברים ונראים לעינים דרך שם - והבטרים
 סג' עיר טויה - שהרי כחוכ לפניו היא כענינים וילכו היה שם עין היה לו אמר כענינים הבי"ת חטף (ש"ח) שלא חזינו שיאחר בבית אל
 ביריחו בירושלים : (טו) כי כסתה פניה עכשו לפי הפשט כדכתיב ותתעלף : (יז) עד שלחך רפי שתלח שלוחך שיביא הגדי וגם
 ישרגיל לומר לשון רפי כשלימות דורון כדכתיב ונחתה היא שלמה - חטי שלחתי את הגדי : (יח) חותמן טבעתך - פתילך חוור :
 ומטך - שלשה כלים הללו מווננים לתת כי אינו חלבוש : (כא) הקדשה - מיועדת ומומנת לכל כליה - כדכתיב וגם קדש היה בלחך -
 ונל

מכלל יופי

כמו בפעלים : (יד) (בצעוף) - עטוף שמעטפין בו הנשים
 פניהם (ותתעלף) - ענין העטיפה והכסוי : (בפתח עינים) -
 כפתח שהיא בגלוי ובפדה היא שהיו עוברים ושבים דרך שם
 כמו שאמר על הדרך ובפירוש בפתח עינים כפרשת דרכים
 מקום נפתח ונגלה לעיני ההולכים בדרך זו ובררך זו :
 (טז) (הבאנא) - במקום ומלעיל כלומר הן עור או עצה
 וגם מכה המלה הזאת לנקבה ואע"פ שהיא לשון זכר לפי
 שאינה צווי ממש על נתינת דבר לפיך שמו המלה במקום
 מקור או שם כאלו אמר צריך הדבר הזה לתתנו עצה או נתינת
 עצה או עזר והרגילו המלה על ענין הזמנה וזרון אחר
 לחברו על המעשה : (יז) (גדי עזים) הקטן יקרא גדי בין
 מן העזים בין מן הכלבים שהרי סמך גדי לעזים ורומה שיש
 גדי שאינו מן העזים - וראב"ע פירש שלא יקרא גדי כי אם

בראשית לה וישב

אונקלוס

קדשה : כב וישב אל יהודה ויאמר לא
 מצאתיה וגם אנשי המקום אמרו לא
 היתה בזה קדשה : כג ויאמר יהודה
 תקח לה פן נהיה לבו הנח שלחתי הנרי
 הודה ואתה לא מצאתה : כד ויהי
 במשלוש חדשים ויגד ליהודה לאמר ונתה
 תמר בלתי וגם הנח הרה לזנוגים ויאמר
 יהודה הוציא אותה ותשרף : כה הוא מוצאת
 והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר
 אלה לו אנכי הרה ותאמר הכרנא למי
 ההתמת והפתילים והפמה האלה :
 כו ויכר יהודה ויאמר צדקה מומני קי
 על

לית הקא מקדשתא : כב וכת לות
 יהודה ויאמר לא אשכחיתה ואף אנשי
 אתרא אמרו לית הקא מקדשתא :
 כג ויאמר יהודה תסב לה דילמא נהי
 לחך הא שדרית נדיא תדין ואף לא
 אשכחתיא : כד ונהה בתלות ירתיא
 ואחתנה ליהודה למימר וניאת תמר בלתי
 ואף הא מעדיא מזנורתא ויאמר יהודה
 אפקודה ותיתוקד : כה היא מיתפקא
 והיא שלחת לנרת חמוהא למימר לגבר
 דאילין דיליה מיניה אנא מעדיא ויאמר
 אשתמודע כען דמן עוקתא ושוישפא
 וחטרא האילן : כו ואשתמודע יהודה
 ויאמר וקאה מי מעדיא ארי על בן לא יתביתא לשילה ברי וקא אוסיף עוד
 למידעה

רשיי

(כג) תקח לה יהיה שלה מה שכירה פן נהיה לבו אס תקפסנה עוד יתמרסם הדבר ויהיה גנאי כי מה עלי לעשות עוד לאחת דברי : הנח
 שלחתי את הגדי הזה ולפי שרמיה יהודה את חביו כגדי פויס סהטביל כתונת יוסף בדמו דתכו גם הוא כגדי עיזים (ב"ר) : (כד) כבשו שלש
 חדשים (גרה כג) רוכו של ראשון ורוכו של אחרון ואמנעי שלם ולשון כמשלש חדשים כה שלש החדשים כמו (אסתר ט) וחלוח נונת נוסלות
 יוס וכן תרגם אונקלוס כתלות ירחיא : הרה לזנוגים : שם דבר מעוררת כמו אשה הרה וכמו ברה כחמה : (ד) והשרף אינר חפרים
 נוקסאה משום דכי תיר בתו של שם היתה שהיא כהן לפיכך דטוה כשריפה : (כה) היא מוצאת לישרף : והיא שלחה לא חביה - לא רלתי
 להלכין פניו ולומר מנן חבי מעוברת - אלא לאיש אשר אלה לג אחתה אס מעברת יודה ואס לאו ושרפוני ואל חלכין פניו וכתן חמר מוח לו
 לאדם שיפלוהו לכבדן האש ואל ילכין פני חבירו כרכים : הכרנא חין נא אלא לשון כקא הכרנא כוראך ואל תחכד שלם נפשות : (כו) צדקה
 בדכריה : מכני היא מעוברת ורבותינו ז"ל דרשו שילא בת קול ואמרה מומני וחלתי יאלו הדברים לפי שהיתה ננועה בבית חמיה גזרתי שילא
 מענה מלכים ומשכט יהודה גזרתי להעמיד מלכים בישראל : כי על כן לא נתתיה - כי בדין עשתה על אשר לא נתתיה לשלה בני : ולא
 יסף עוד - יש אומרים לא הוסיף יש אומרים לא

באר רחובות דקדוקי רשיי

של וכלו כתיב כתונת של יוסף כתונת של פסי (חין המידע חין יוסף חין המידע חין יודין : (ד) דהא ודאי חין לומר תיבת הרה
 עבר לנקבה הוא (ויא האט גטראגין) דאס כן הוויך להיות הטעם שקורין (טראסק) למעלה היינו קודם נקודה אחרונה טה
 נקרה : וגם חין לומר תיבת הרה כיווני לנקבה (ויא טראגט אלי גייט) והיינו שהיתה מוסקרת לכל אדם גם זה חינו שהרי שבחה דיבר
 הכתוב כי דווקא ליהודא כתרזית וכדכתיב טעמא שהיא בקרא משום דלא ניתנה לשלה * וגם חין לומר שתייה מולת הרה כדכתיב
 באשת וננת הנך הרה והיינו לשון פתיד (ויא ווערט טראגין) כריכתייהייה כמשלש חדשים וכו' הנה ככה הדתה לכן קאמר רשיי
 שם

רשב"ם

ולא תהיה קדשה מכנות ישראל : (כג) תקח לה מה שכירה כי לא חשלה עוד אליה פן נהה לחזור אחר הקדשות : (כד) ונתה
 תמר בלתי - ואל תמו יודע אס אחת מונתה דג שהינה הרה היא כבר : ותשרף - לפי שהטת כן היה מנהגם מלאחר שזוקקה ליכס :
 (כה) היא מוצאת לחחר שהנחיה שלח הערבון ויעדין לא רסע לגות אלא לאיש אשר אלה לו : (כו) צדקה מומני - יותר מומני :
 שאני צייתיה לשבת בית אחיה עד יגדל שלה קיח השלימה תנאי שנויתיה אכל חבי לא השלמתיה לה תנאי שהנחיה ילה כי לא נתתיה לשלה

אזרחא ואמר לא הוה הקא מטעמיה : בב ונח לנת יהודה ואמר לא אשכחיה וארץ אינשי אתרא אמר לא הוה הקא מטעמיה : כג ואמר יהודה תסב לה בשכונא דלמא גהו לחרוד הא שדרית לת גדיא דדון ואנת לא אשכחיה : כד והוה כזמן תלת ירחי אשכחנא דמשכרה היא ואיתי ליה הנהיה למימר וצית מקד בלחך וארץ היא

ירושלמי

מקד נפקת למיתוקרא בנירא ובעת תלתא סכדי ולא אשכחתי יהוה תלת צינא למירומא ואמרת בבועי בבתמי מן מדקף : אמ הוה : אלהים בעני לעיניא בשעת צמרתיו עני יהי בחדא שעמא דהוה שעת אנכי ואנא מקנינא לך תלתא צדוקי בבקשת דורא תגיה מישראל וענינא בה בשעמא שמוע מיכריה בוי קל צלותה ואמר למיכאל חות ותב יתהוה להנהירו צינא פד הנהיה חמת יתהוה נסיבת יתהוה וטלקת יתהוה קדם ריגליו דבינא ואמרת ליהוה גברא דאילין דידיה מניה אנא מעברא אף על גב דיקרה לית אנא מפרסאי ליה בנס דחיצא אנא ברבון כל עלמאי : והוא סרודי ביגי וביגייה דיהב בליבית דגברא דאילין דידיה דיתום מן עקמיה ושוישקא וחוטרא האילין :

ירושלמי

ותכס יהודה תלתא סהרוי וגם על רגליו ואמר בבועי מנבון אחי ואנשי ביניה דאבא קבילו מיגי במקילא דאינש מקיל בה מקביל ליה בין מקילא טבא בין מקילא בישא וטובו דכל אינש דמגלי עובדו על דנקיבת פרגודא דיוסף אחי ואצבעית יתה דאיקרא דצפירא נקריבת יתה קדם ריגליו דאבא ואמר ליה חקים בעו לקבל סדריו טב לי בהית בעלמא דדון ודא בהית לעלמא דאחי טב לי יקד באישא טפא ולית אנא יקד באישא אכלא וזא' הוא מקד פלמי בכנא מיגי יהי מעברא חס לה למקד בלתי ליר הוא מעברא בגיו דונר בגיו בריו לא אסיבת יתה לשלה ברי ברר קלא נפקת מן שמיא ואמרת תריכו וכו' דינא מן קדם : הוה פתגמא ולא אוסף תרב למיחכוס יתה :

ומני

מכלל יופי

מזוה : (כג) תקח לה - תעכבם לעצמה ואל תחזור ערה עוד עליהם אחריה : (כד) (כמשלש) - שם בפרס מקמור שחלילי (וכל עיר מבחור) - וכסימן ק"ט שם המספר כאלו אמר בשלשה חדשים וכו' והכה כף השעור כף כעשרים איש וכפ' שמואל סימן כ"ה הכף כף האמות רוצה לומר למשלש חדשים : (כו) (צדקה

מערך לאנו ואמר יהודה הלא בת בהין היא הנקירה ונתיקד : כה מקד מתפיקה לאיתוקרא רבעת תלת משכונא ולא אשכחנא תלת צינא לעיניא ל'שמי מדוקיא וכן אמרת בבועי בבתמי מן מדקף : עני יהי בחדא שעמא אנכי ואנת עני ואשכח תלת סכדי ואנא מקנינא לך מן תרצ' תלתא קדישיא דמקדשיו שמוע ונתחמו לאתרו גרע בבקשת דורא ביה שעמא רבן קודשא בריך דורא למיכאל ואנת ענינא ואשכחנא ונתיבת יתהוה וטלקת יתהוה נסיבת יתהוה וטלקת יתהוה קדם ריגליו דבינא ואמרת ליהוה גברא דאילין משכונא דידיה מניה אנא מעברא ואף על גב דאנא יקד לית אנא מפרסמא ליה בנס קרי עלמא ומן בקביה נזיר יתהוה וישיב ימי מן דינא ברא דדון וכו' דחמא יתהוה יהודה אפר יתהוה כן אמר בליבית טב לי בהית בעלמא דדון והוא עלם עבד ולא נקדי בעלמא דדון באישא טפא ולא בעלמא דאחי באישא אכלא וזא' הוא מקד פלמי בבועי בבתמי מן מדקף : אמ הוה : אלהים בעני לעיניא בשעת צמרתיו עני יהי בחדא שעמא דהוה שעת אנכי ואנא מקנינא לך תלתא צדוקי בבקשת דורא תגיה מישראל וענינא בה בשעמא שמוע מיכריה בוי קל צלותה ואמר למיכאל חות ותב יתהוה להנהירו צינא פד הנהיה חמת יתהוה נסיבת יתהוה וטלקת יתהוה קדם ריגליו דבינא ואמרת ליהוה גברא דאילין דידיה מניה אנא מעברא אף על גב דיקרה לית אנא מפרסאי ליה בנס דחיצא אנא ברבון כל עלמאי : והוא סרודי ביגי וביגייה דיהב בליבית דגברא דאילין דידיה דיתום מן עקמיה ושוישקא וחוטרא האילין :

לות אנשי : לית רותיה בלחך הודרה תפאקא לגברא אמרת שיפא יהודה עוד :

על-כן לא-נתתיה לשלה בני ולא-יוסף
 עוד לדעתה : כו ויהי בעת לדתה והגרה
 תאומים בבשנה : כח ויהי בלדתה בן-
 יד ותקח המלדת ותקשר על-ידו שני
 לאמר זה יצא ראשנה : כט ויהי
 כמשיב ידו והנה יצא אחיו ותאמר מה-
 פרצת עליך פרץ ויקרא שמו פרץ :
 ל ואחר יצא אחיו אשר על-ידו השני
 ויקרא שמו זרח : ס א ויוסף הורד
 מצרימה ויקנהו פוטיפר סליס פרעה שר
 הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים
 אשר הורדהו שמה : ב ויהי יהודה אחד
 יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדניו
 המצרי : ג וירא אדניו כי יהנה אתו וכל
 אשר-הוא עשה יהנה מצליח בידו :
 וימצא יוסף תן בעינו וישרת אתו ויפקדהו
 על-ביתו וכל-יש-לו נתן בידו : ה ויהי
 מאז הפקיד אתו בביתו ועל כל-אשר יש-
 לו ויברך יהודה את-בית המצרי בגלל יוסף
 ויהי ברפת יהודה בכל-אשר יש-לו בבית
 ובשדה : ו ויעזב כל-אשר-לו ביד יוסף
 ולא-ידע אתו מאומה כי אסיהלחם אשר-
 הוא אוכל ויהי יוסף יפה תאר ויפה
 מראה : ז ויהי אחר הדברים האלה
 ותשא אשת-אדניו את-עיניה אל-יוסף

חמישי
ל

ששי

למידעה : כו והנה בעידן מילדה והא
 תיומין במעקה : כה והנה במילדה
 ויהב-ידא ונסיבת חיימה וקשרת על-ידיה
 והוריקא למימר דין נפק קדמאה :
 כט והנה כד-אטיב ידיה והא נפק אחוהו
 ואמרת מה-תקוף-סני עלך למתקף וקרא
 שמה פרץ : ל ובתר-כן נפק אחוהו די
 על-ידיה והוריקא וקרא שמה זרח :
 א ויוסף איתחת למצרים ובניה פוטיפר
 רבא דפרעה רב קטוליא נברא מצרעה
 מיד דערבאי די אחתוהי תמן : ב והנה
 מימרא-דיי בסעריה דיוסף והנה גבר
 מצלח והנה בבית רבוניה מצרעה : ג והוא
 רבוניה ארי מימרא-דיי בסעריה וכל דהוא
 עבד יי מצלח בידיה : ד ואשבח יוסף
 רחמין בעינוהי ושמש יתיה ומניה על-
 ביתיה וקר-דאית-ליה מסר בידיה :
 ה והנה מעידן דמני יתיה בביתיה ועלי
 כל-דאית-ליה וברך יי ית-בית מצרעה
 בדיל יוסף והנה ברקתא דיי בכל-דאית-
 ליה בביתא ובחקלא : ו ושבק כל דליה
 בידא דיוסף ולא-ידע עמיה מדעם אילתן
 לתמא די-הוא אביל והנה יוסף שפיר
 ברינא ונאי בחונא : ז והנה בתר פתגמא
 האילין ונקפת אמת רבוניה ית-עינהא לותי

ותאמר

רשי

יוסף

כסא : (וחכירו נבי אלה ויודד ולא יספו ומתרגמין ולא מסקין) : (כו) בעת לרתה . וברכה הוא אומר וימלאו ימיה ללדת לבן
 למלאים וכלן לחסרים : והנה תאומים . מלא ולבן . תומים חסר לפי . סהחד רשע אבל אלונטיהם לדיקים : (כח) ויהי יד . קול
 סהחד ינו לחון ולחמר סקרה על ידו שני החזרה : (כט) פרצת . חוקת עלין חוק : (ל) אשר על ידו השני . ארבע ידות כתובות כל
 כנגד